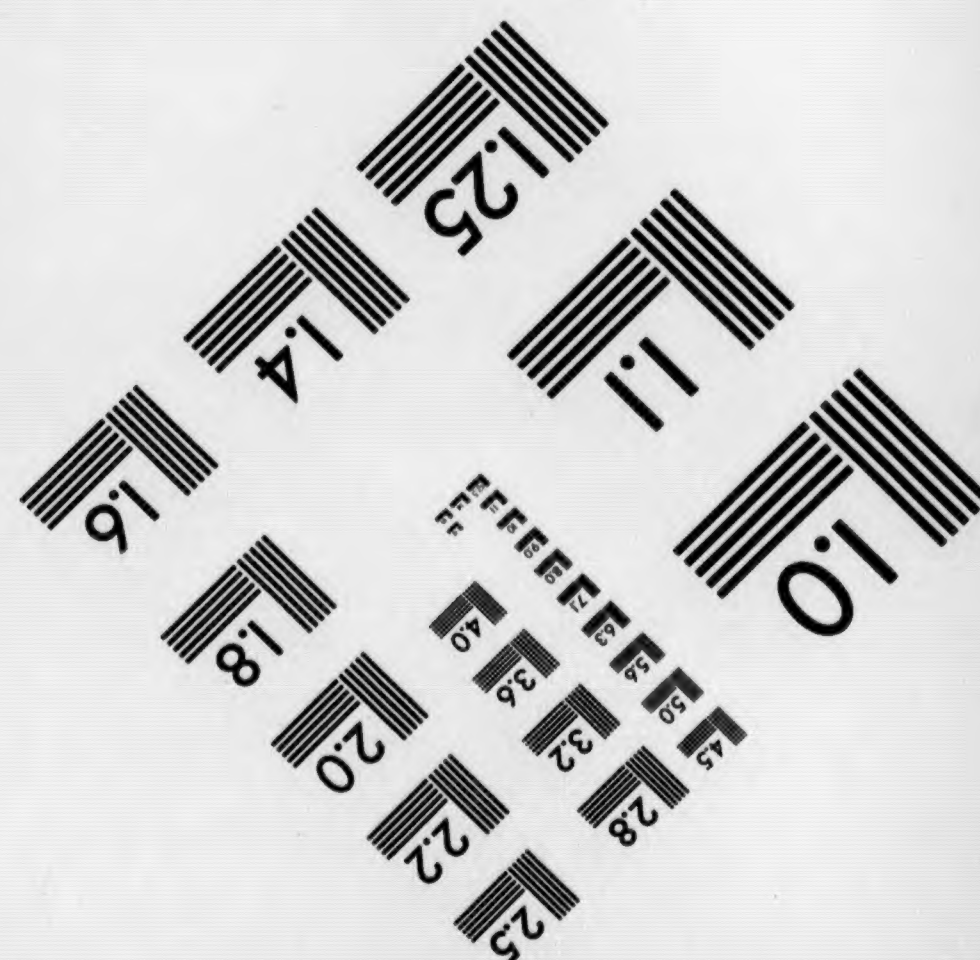
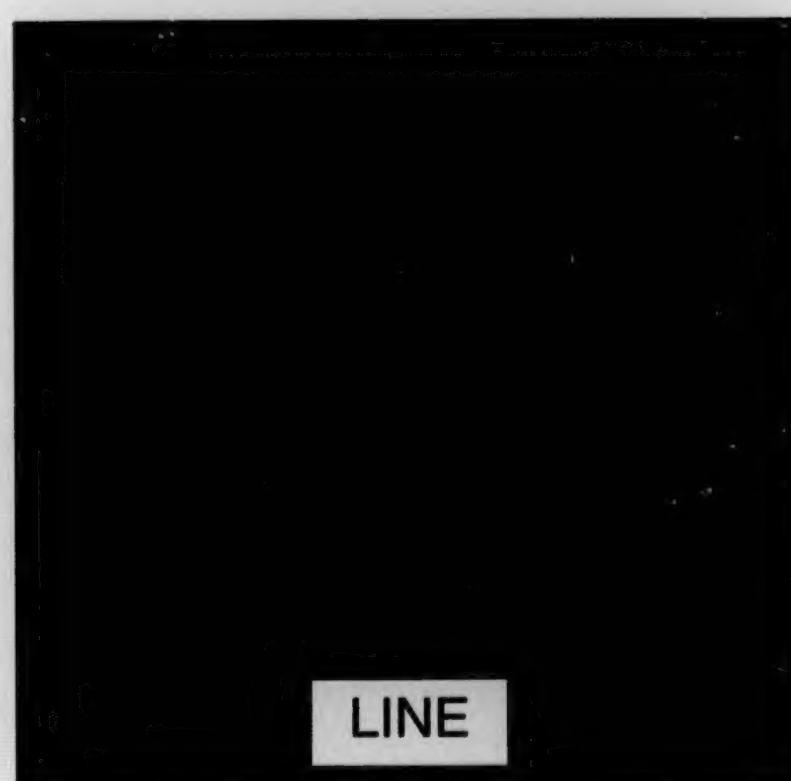
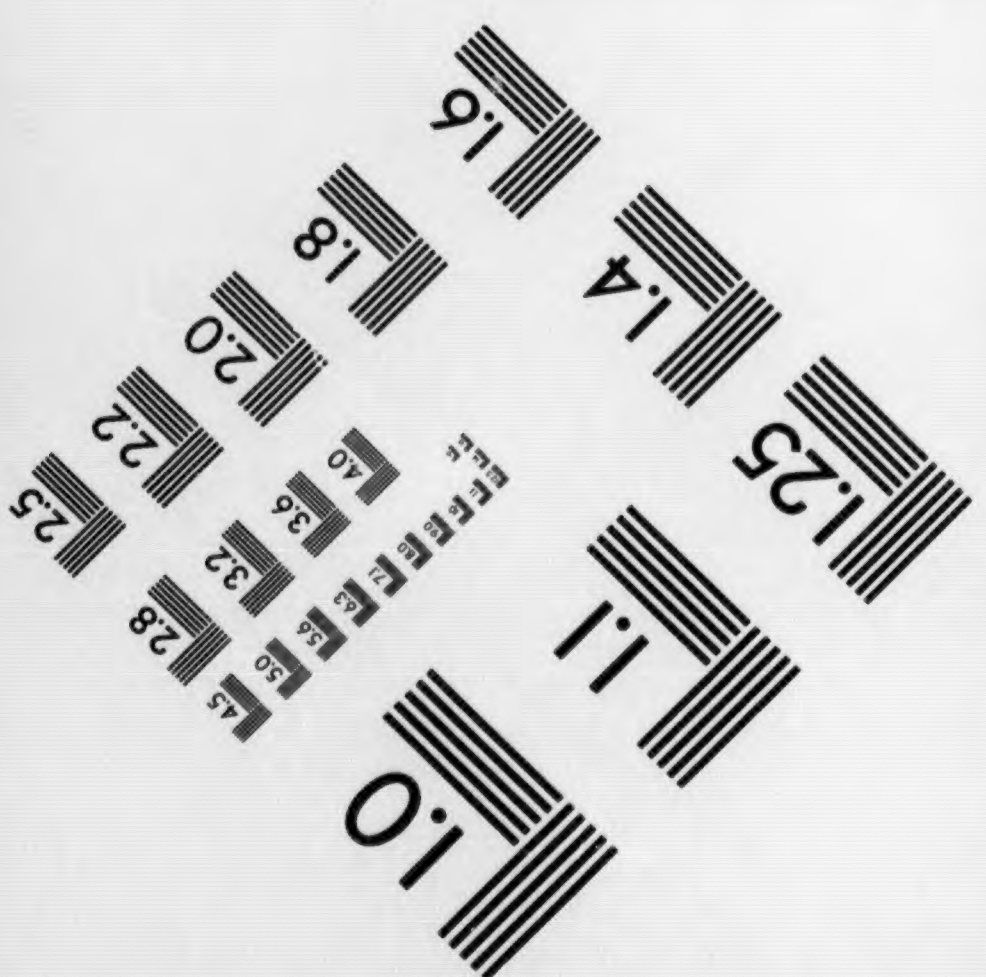
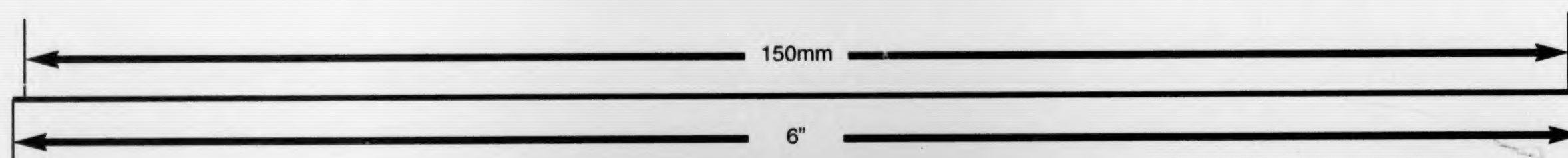
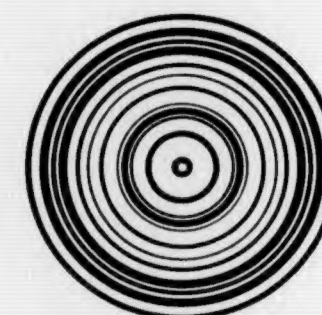
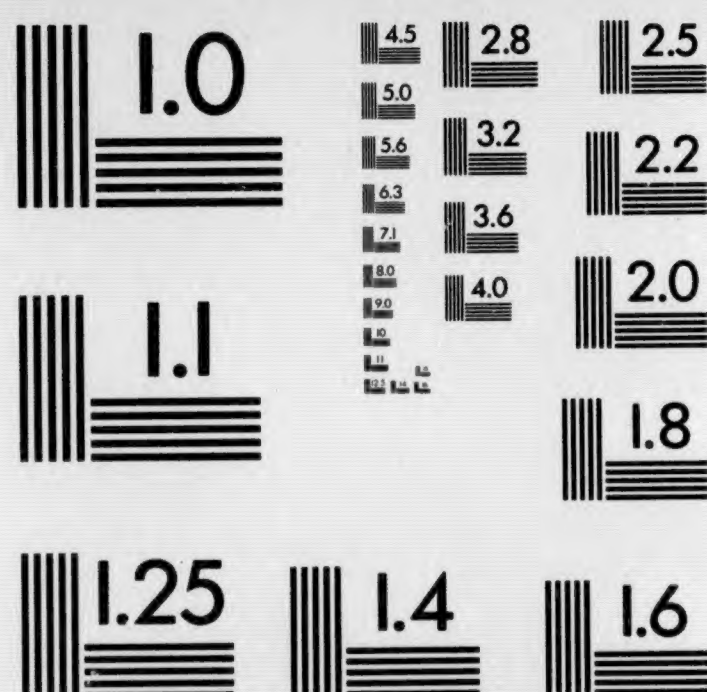
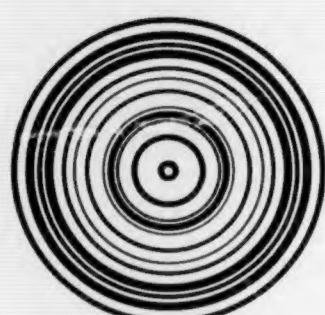
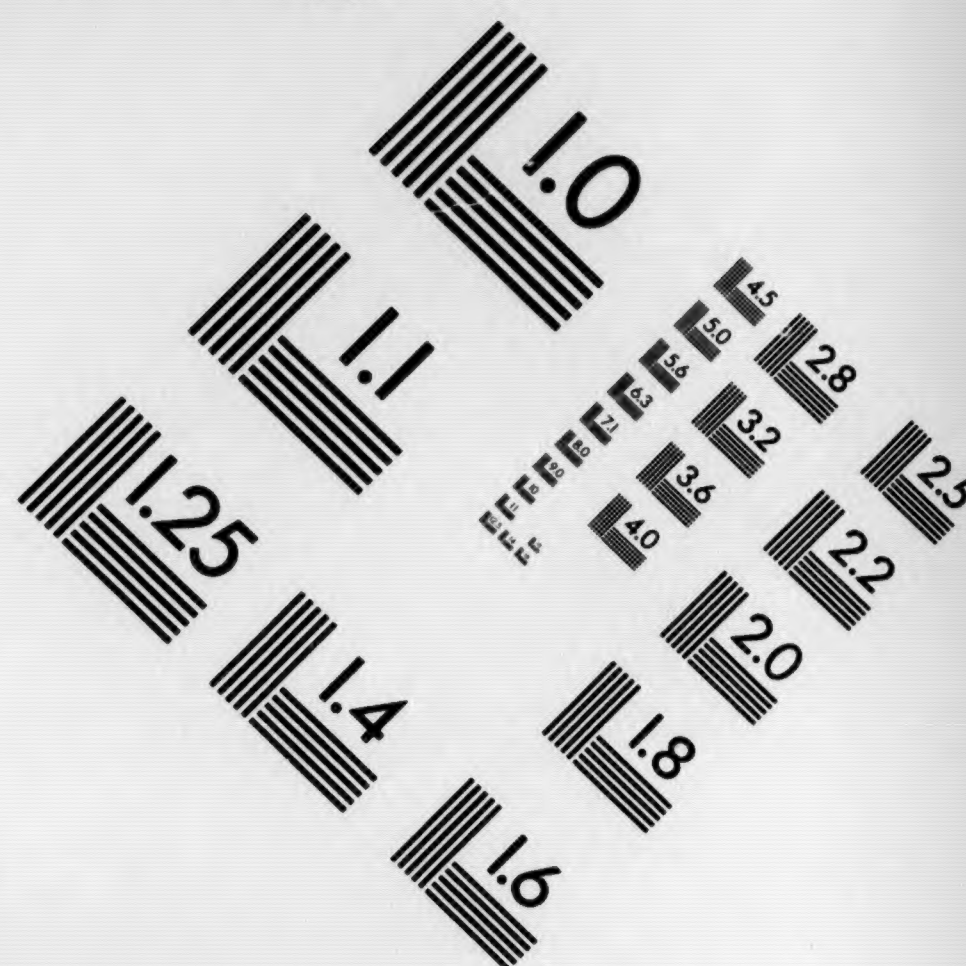
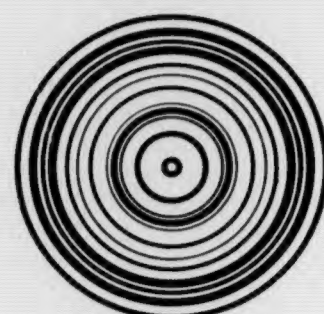
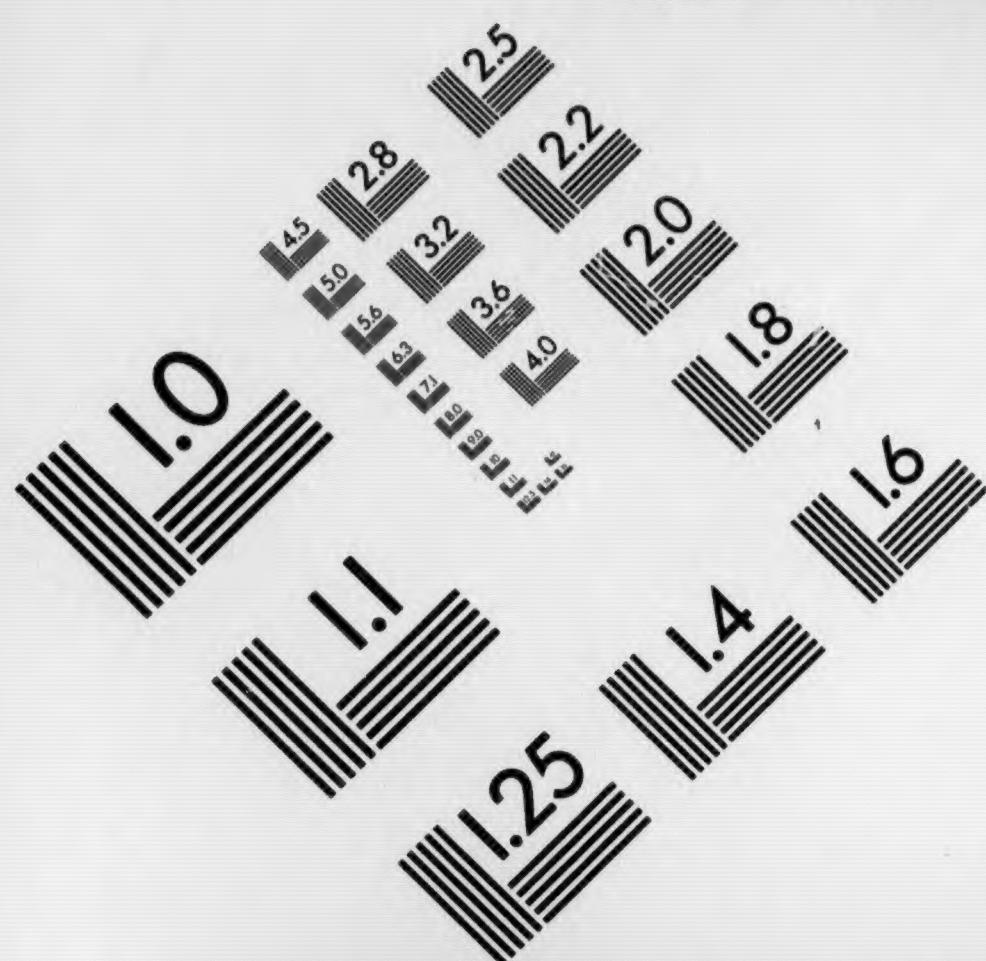

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 © Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

22

22

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1893.3

Ackerman, Jacob Judah.
Haneh un ihre ziben kinder :
di hashmanoim un di
makabim : tsvey Hanikeh
dramas far kinder.
New Bedford, Mass., [19--?]

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005 1893.3

Ackerman, Jacob Judah.

Haneh un ihre ziben kinder : di hashmanoim un di makabim : tsvey Hanikeh
dramas far kinder.

New Bedford, Mass. : J.J. Ackerman, [19--?]

29 p.

1. Hanukkah--Drama 2. Children's plays, Yiddish.--lcsh.
I. United States-Massachusetts-New Bedford

ID : NXYH01- B18773
CALL #: /36726

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

חנה און איהרע זיבען קינדער די חשמונאים און די מכבים

(צוויי חנוכה דראמעס פאר קינדער)

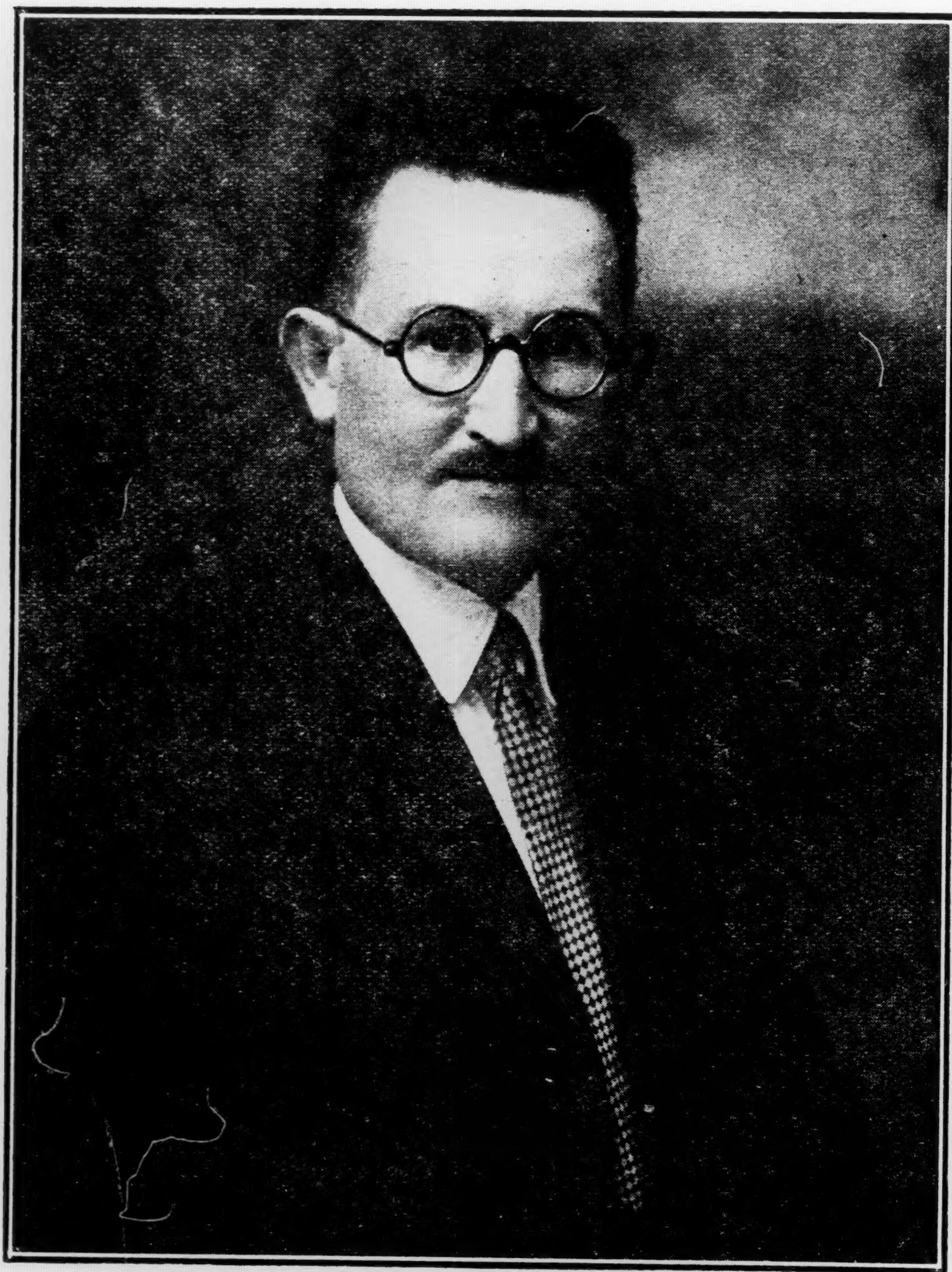
פארפאסט פון

יעקב יהודה אקערמאן

המכונה מנקר

פון פארטלאנד, מעין, און ניו בעדפארד, מאסס.

479 "לעוואנט" פרעס, 138 סעקאנד סטריט, ניו יארק

יעקב יהודה אקערמאן

Copyright by

J. J. ACKERMAN,

99½ South Street, New Bedford, Mass.

1000 Limited

נאכדרוק פערבאטען

ערשטע סצענע:

אנטיאכוס אויף זיין טראָהן, אין דעם קייזערליכען פאלאץ,
אין אנטיאכיע, סיריען.

פערזאָנען:

אנטיאכוס, מלך יוון; ליזיאס, שר המלחמה; היליאדארוס שר
האוצרות; מענלאָאוס, הבוגד בעמו.

א נ ט י ו כ ו ס :

איך בין אנטיאכוס עפיפאָנוס
און ניט אנטיאכוס עפימאָנוס!
איך וויל ווערען הערשער פון דער וועלט
מיט דער הילף פון בית המקדש געלט.

דערום מוז איך פייניגען די אידען
אָבוואָהל זיי לעבען מיט מיר אין פריעדען.
איך וועל דערום אַרויסגעבען זיי אַ געכאַט
זיי זאָלען אַריינשמעלען אין טעמפלעל מיין גאָט.

מיין אָפּגאַט צעאָס מוזען זיי דיענען
ווען ניט, וועט זייער בלוט פון זיי רינען
ווי וואַסער אין קוואַלען, גאַנצע טייכען!
זיי מוזען זיך צו די גרעקען גלייכען!

וואָס זאָגסטו, ליזיאָס, האָב איך רעכט?
אָדער פילייכט איז מיין פלאַן גאָר שלעכט?

ליזיאָס (מיניסטער פון מלחמה):
יא, גרויסער קעניג, דו ביזט גערעכט!
דיין פלאַן, הערשער, איז שוין גאָר ניט שלעכט!
איך בין בעזאָרגט פון דער רוימישער מאַכט.
עס וועט מוזען, ענדליך קומען צו אַ שלאַכט.
און מיט פיהרען מלחמות אַהן געלט,
קען מען דאָך ניט זיענען אויף דער וועלט!

א נ ט י ו כ ו מ :

און וואס זאגסטו, פינאנס מיניסטער,
מיין פריינד, היליאדאר, דער זיסטער?

ה י ל י א ד א ר (מיניסטער פון דער טרעזשורי):

מיר מוזען די אידען מאכען פאר גרעקען
דאן וועט קיין רעוואלוציע נישט וועקען
זייערע בעסטע קינדער אונז צו שרעקען.
איך קאן א אידען, וואס וויל ווערען דער שטעקען
פון זיין פאלק. ער וועט אונז הנפיען און לעקען!
ווי א הונט געטריי וועט ער זיין, צו דיר.
ער וועט טאנצען דיין טאנץ, זינגען דיין שיר.
ער וועט פארשאפען זיין פאלק שמערצען און וועהען
אויב דו וועסט איהם מאכען פאר דעם גרעסטען כהן.

א נ ט י ו כ ו מ :

בריינג מיר גלייך דעם אידישען פעררעטהער
דער כהן גדול פון היינט אן איז ער!
(היליאדאר בריינגט אריין דעם בוגד און שמעלט
איהם פאר). הער מענעלאאוס! (פארנייגט זיך).

מ ע נ ע ל א א ו מ :

אה, לאנג לעבען זאל דער קעניג פון די גריכען!
הערשער פון דער וועלט זאלסטו ווערען אין גיכען!

א נ ט י ו כ ו מ (צו מענעלאאוס):

איך ווינט דיר אויך זעגען און פריעדען
אה, דו כהן גדול פון אידען!

מ ע נ ע ל א א ו מ (איבערראשט):

אבער, אה, קעניג, ווי קאן דאס זיין?
איז די כתר כהונה שוין מיין?

א נ ט י ו כ ו מ :

יא, דאס איז שוין זיכער!
דיין וואונש איז פיעל גיכער
ערפילט געווארען ווי דו האסט געטראכט!
דו ווערסט כהן גדול צוליעב מיין מאכט!

מ ע נ ע ל א א ו מ (פאלט אויף די קני):

אה, איך דאנק דיר מיין גרויסער, מאכטיגער האר!
וואס זאל איך איצט טהון פאר דיר, קעניג, דערפאר?

א נ ט י ו כ ו מ :

כהן, העלף מיר צו מאכען די אידען פאר גרעקען!
ליעבע צו מיין קולטור זאלסטו אין זיי ערוועקען

מ ע נ ע ל א א ו מ :

איך וועל זיך צו די אידען געהען
איך וועל בייטען זייערע נעמען
פון העברעאיש
נאר אויף גריכיש.

ווי די גרעקען דיין ווילען ערפילען
אזוי זאל מיין פאלק, אלימפוס גיימס שפיעלען.
זיי זאלען פערגעסען די תורה
און האבען נאר פאר דיר אליין מורא.
זיי זאלען לערנען גריכישע ליטעראטור,
און זאלען נישט מיינען, אז תורה איז קולטור.

א נ ט י ו כ ו מ :

עפעס דערמאנסטו מיר צופיעל אייער תורה!
איך שרעק זיך עפעס פאר דער אידישער תורה.
איך וועל ווארפען אויף די אידען א מורא
און איך וועל גיך פארברענען די תורה!
איך מוז אויך האבען פון בית-המקדש דאס געלט
דו פארשטעהסט איד? איך מוז הערשען איבער דער
וועלט

מיט דער הילף פון אידישעם בלוט און אידיש געלט!

א ל ע צ ו ז א מ ע :

לאנג לעבען זאל קעניג אנטיוכוס!

(פארהאנג פאלט)

צווייטע סצענע

(פערזאנען: אנטיוכוס, גענעראל בכחידוס, חנה מיט איהרע זיבען קינדער און מערדערוס דער תליון)

גענעראל בכחידוס

(קומט אריין און ברענגט א רעפארט, סאלוטירט און זאגט):

גרויסער הערשער! מיר האבען געכאפט אידען וואס פאל-גען ניט דיין געכאפט, א פרוי מיט זיבען קינדער, וואס ווילען ניט פערגעסען זייער גאט!

אנטיוכוס:

בריינגט זיי אריין די פרעכע אידישע הינט איך וועל זיי דערמרינקען אין א טראפען פון טינט! (פערצעהן זעלנער שלעפען אריין א פרוי מיט זיבען קינדער).

גענעראל בכחידוס

מיר האבען אייער קעניגליכען בעפעהל ערפילט, אט זיינען זיי! זייער בלוט וועט שוין ווערען פערקיהלט! (אנטיוכוס קוקט אויף די שעהנע אידישע קינדער און ווערט מילד).

אנטיוכוס:

קינדערלאך, איך האב אויף אייך רחמנות איך וועל אייך געבען רייכע מתנות! אויב איהר וועט ווערען אויס אידען וועט איהר דאן לעבען אין פריעדען! ערשטער קינד, קום אהער!

דאס ערשטע קינד:

אט דא בין איך, מיין הער!

אנטיוכוס:

ווי רופט מען דיין מאמען און ווי איז דיין נאמען?

דאס ערשטע קינד:

מיין מאמע הייסט חנה, בעסער, פרומער, פון אלע דאמען, איז מיין מאמע! און גבריאל איז מיין אידישער נאמען.

אנטיוכוס:

אה, גבריאל! איך וועל דיר טהון גוטעס זעהר פיעל אבער דו מוזט זיך בוקען צו מיין גאט, אלס ביישפיעל פאר דינע איבעריגע ברידער, ווען ניט צורייס איך דינע גליעדער!

גבריאל:

איך וועל ניט זיין קיין פארברעכער! מיין גאט שטעהט ביי מיר פיעל העכער! אה, דו קאנסט נאר מיין גוף צורייסען אבער מיין נשמה אפרייסען פון מיין גאט, קאנסטו ניט, מיין הער! ווייל איך בין ניט קיין פעררעטהער! איך האב געלעבט אלס א איד און וועל שטארבען אלס א איד!

אנטיוכוס (מיט כעס):

שווייג, דו אידישער הונט! שניידט זיין פלייש אויפ'ן פונט! תליון, צום טויט פיהר איהם ארויס! גיך, נעהם איהם ארויס פון מיין הויז! (תליון מערדערוס פיהרט איהם ארויס).

אנטיוכוס:

צווייטער זוהן, קום אהער! דו ווילסט אויך זיין ווי ער?

ע ו ב ד י ה :

יא! מיין ברודער איז א העלד
ווי פון א מלחמה פעלד!
איך וויל אויך ניט זיין קיין פעררעטהער!
איך בין גרייט צו שטארבען פונקט ווי ער!

א נ ט י ו כ ו מ (מיט כעס):

מיט דיין בלוט וועסטו שוין בעצאהלען!
צום תליון:
אויף שטיקלאך זאלסטו איהם צומאהלען!
(מערדערס פיהרט איהם ארויס).

צ פ נ י ה (דער דריטער זוהן):

אה, וועה, מיינע טהייערע ברידער!
הייליג זיינען אייערע גליעדער!
בעזינגען וועט מען איך אין א שיל!
אה, איך בין אויך פונקט אזוי ווי איהר!
גרויסע אידישע מארטירער!
איהר וועט זיין יעצט מיינע פיהרער!
ווי משה'ן קושט איך גאט אין גן-עדן,
לעבען אברהם'ען אונזער זיידען!

א נ ט י ו כ ו מ :

שווייג, שווייג, דו פערפלזכטער איד!
איך וויל ניט הערען דיין ליעד!
(מערדערס פיהרט איהם ארויס).

א נ ט י ו כ ו מ (מיט כעס):

גענוג, גענוג דערפון,
ברענגט מיר דעם פערטען זוהן!
(א זעלנער שלעפט צו דעם פערטען זוהן ישעיה).

א נ ט י ו כ ו מ (מילדער):

פאלג מיר, פאלג דיין קעניג און זיין געבאט!
פאלג מיר און בוק זיך צו צעאום, מיין גאט!

י ש ע י ה (שמאלץ) ענטפערט:

דו ביזט ניט מיין קעניג, דו ביזט נאר א מיראן!
איך שרעק זיך ניט פאר דיר! עס איז א גאט פארטאן!
(אנמיוכום גיט א וואונק צום תליון).
דער תליון פיהרט איהם ארויס.

א נ ט י ו כ ו מ (צום פינפטען זוהן):

נו, און דו ווילסט אויך זיין אזא נארישער נאר
און פערשטאפען דיין מוטער אזוי פיעל צער?

נ ח מ י ה :

איך שרעק זיך ניט פאר דייערע ליידען און פיין
דו וועסט גיך פוילען און אין דער ערד אריין!
דו, מערדער, רעדסט נאך פון מאמעס לייד און פיין?
זיי וויסען, מערדער, דאס נאר איין גאט איז מיין!
(אנמיוכום גיט א וואונק צום תליון. מערדערס
נעהמט איהם אוועק).

א ח ז י ה :

אה, מיינע טהייערע און העלדישע ברידער!
איך וועל זיך אויך לאזען רייסען מיינע גליעדער
פאר מיין גאט, פאר מיין תורה און מיין היים!
איך וועל אויך שטארבען על קדוש השם!
(ווענדענדיג זיך צו אנמיוכום'ען)
און זייענדיג אין הימעל וועט מיין נשמה
נעהמען פון דיר, מערדער, בלוטיגע נקמה.

מ ע ר ד ע ר ו מ :

קום! איך מוז דיר צום עשאפט ברענגען,
ווען ניט וועט ער מיך אויך זיכער הענגען!

(דער תלין שלעפט ארויס אחוזה'ן, אבער אנטיכום
איז שטארק דערשראקען פון אחוזה'ס ווערטער. ער
קוקט אויף דעם לעצטען זיבעטען, נאכאנאנד קינד און ער
ווערט זעהר מילד צום קינד. ער רופט דאס קינד צו און
רעדט צו איהם זעהר גוט אין דער שטיל):

ליעבעס קינד,

ריין פון זינד,

האסטו נים קיין מיטלייד מיט דיין מאמען?
זאג געשווינד, ליעבעס קינד, זאג דיין נאמען!

דאס זיבעטע קינד:

ידידיה איז מיין נאמען,

איך וויל העלפען מיין מאמען

מיט א טרייסט ווארט, א קוש און א גלעט,

אבער ליידער, עס איז שוין צו שפעט!

אנטיוכוס:

אה, עס איז נאך יעצט אויך נים שפעט,

זעה, ידידיה, דיין האנד איך גלעט!

בוק זיך צו מיין גאט!

פאלג, קינד, מיין געבאט!

ידידיה:

אה, מען טאר נים דיענען קיין אנדער גאט!

אזוי שמעהט אין דער תורה גאט'ס געבאט!

אנטיוכוס:

(נעהמט אראפ זיין טהייערען פינגערעל — בויגט

זיך אן צום קינד און רעדט שטיל):

איך וועל אראפפארפען מיין רינגעלע

און דו זיי מיר א גומער אינגעלע

און דו וועסט זיך אנבויגען

אויפהויבען פאר די אויגען

פון אלע מיינע קנעכט,

וואס וועלען מיינען שלעכט,

דו וועסט בלייבען גערעכט

פאר דיין גאט און פאר מיר!

טהו דאס נאך צוליעב איהר!

(ווייזט אן אויף חנה'ן)

טהו דאס צוליעב דיין טהייערע מוטער!

איך וועל דיר זיין א פאטער, א גומער!

ידידיה:

איך פערשמעה דיר נים!

וואס מיינסטו דערמיט?

אנטיוכוס:

מיין ליעבעס, טהייערעס קינד

בעגעה נים קיין גרויסע זינד!

רעטע יעצט פון טויט דיין ליעבע מוטער!

איך וויל דיר זיין א פאטער, א גומער!

ידידיה:

אה, אויב דו קעניג ביזט מאקע אזא גומער,

ווארום האסטו נים קיין מיטלייד מיט מיין מוטער?

ווארום ווילסטו אראפפארפען דיין רינגעלע

און ווארום רופסט דו מיר יעצט: גומער אינגעלע?

אנטיוכוס:

ווייל איך ווייס שוין ביי זיך, אז דו ביזט גערעכט

אבער עס איז מיר א שאנדע פאר די קנעכט!

ידידיה:

אה, אויב דו צימערסט אזוי פאר דיין עהרע,

ווארום זאל איך נים דענקען פון מיין בורא,

און פערשוועכען די הייליגע תורה,

די תורה פון כבוד און גאט'ס עהרע?

אנטיוכוס (ווענדעט זיך צו חנה'ן):

איידעלע, העלדישע פרוי,

זאג, וואס שמעהסטו יעצט אזוי?

האָסטו דיזע קינדער ניט גערטאָגען ?
 אַה, ווי אזוי קאָנסטו דאָס פערטראָגען ?
 מומער ! האָסטו דען זיי ניט ערצויגען ?
 עס איז שוין צייט דיין שמאַלץ צו פערבויגען !
 מומער ! רעטע דעם לעצטען פונק פון דיין לעבען —
 אזא שעהנעם קינד, מיט אזא הויכען שמרעכען !

חנה :

שווייג, דו מיראָן ! דו חיה אין מענשען געשמאַלט !
 וואָס ווייסטו פון מומער-ליבע, באַנדיט פון גוואַלט ?
 ווער ביזטו, מערדער, צו לערנען אַ אידישע
 פרינצעסין,

וואָס קאָן ערציהען איהרע קינדער, אין גאָט ניט
 פאַרגעסען !

מיר שרעקען זיך ניט פאַר פייער און בלוט !
 מיר שרעקען זיך ניט פאַר מיראַנענס קנוט !
 מיר, אידען, שרעקען זיך גאָר ניט פאַר אַ פייגלינג'ס
 פאַלשע מאַכט !

אַברהם'ס קינדער קאָנען ברענגען קרבנות אַהן אַ
 שלאַכט !

איך האָב זיבען קרבנות צו גאָט געבראַכט !
 גאָט וועט דיר בעצאָהלען פאַר דיין מענשען שלאַכט !

אַנטיוכוס :

(מיט שרעקליכען כעס) צום תלין :

נעהם דאָס קינד און צושמעטער איהם אויפ'ן וואַנד !
 און זאָל דאָס בלייבען אויף דיזער שלאַנג אַ שאַנד,
 דאָס זי האָט ניט געוואָלט רעטען איהר קינד
 זאָל דאָס בלייבען אויף איהר די גרויסע זינד !

אַנטיוכוס :

און איהר זאָלסטו לאָזען לעבען !
 איהר לעבען וועל איך איהר געבען
 אַלס געשאַנק דיעזען שלאַנג,
 אום עס זאָל איהר טהון באַנג !

און איך וועל דעם פערגעניגען געניסען
 צו זעהן ווי עס פלאַגט איהר דאָס געוויסען !

(דער תלין שלעפט אַרויס דאָס קינד און ער, דער תלין
 וויינט און קרעכצט — חנה קלאַגט און זינגט : אלי, אלי,
 למה עזבתני ? ! אַקאַמפאַנירט מיט פיאַנאַ. — עס הערט
 זיך פון יענער זייט וואַנד דאָס לעצטע געשריי פון דאָס
 קינד ידידיה, ווי ער שרייט אויס שמע ישראל !).

חנה שרייט אויס מיט אַ האַרצרייסענדען געשריי :

איך געה מיט אייך, מיינע ליעבע קינדער !
 איהר זייט שוין אין גן-עדן אַצינדער !
 קינדער, איך וועל אייך באַלד זעהען, יעדען
 לעבען אַברהם'ען אין גן עדן !
 שמע ישראל, ה' אלהינו, ה' אחד !

חנה פאַלט און שטאַרבט ...

(דער פאַרהאַנג פאַלט און עס הערט זיך אַ בת-קול :
 אַם הבנים שמחה !

בת קול :

די מאַמע האָט געפונען יעדען
 פון איהרע קינדער אין גן עדן !
 אַם הבנים שמחה בגן עדן !
 זיי פערבריינגען צוזאַמען אין פריידען !
 מלאכים האָבען זיי אויפגענומען גיך
 און מיט אַלע צדיקים פרעהען זיי זיך.
 זיי פיהלען שוין ניט קיין פיין און וועהען.
 אין גן עדן טהוען זיי זיך פרעהען ! ...

די חשמונאים און די מכבים

א חנוכה דראַמע פאר קינדער

(ערשמע מצענע)

ערם: — דער דארף מודעים, אין ארץ ישראל. אויף
א בארג אין מודעים שמעהט די גרעסטע הויז, די הויז
פון מתתיהו בן יוחנן החשמונאי הכהן.

צייט: — 3594 לויט אידישער ציימרעכנונג.
בימי הבית השני.

פערזאנען:

מתתיהו, אן אלמער כהן.

זיינע פינף זיהן.

שמעון
יונתן
יהודה
אלעזר
יוחנן

(מתתיהו זיצט אין זיין הויז אויף א דיוואן פון דמשק,
זיפצט און קלאגט און קרעכצט. ער האט נאך וואס ער-
האלטען א ידיעה פון ירושלים דאס מען צווינגט די אי-
דען, מיט דער הילף פון מיליטער, צו פערשוועכען דאס
אידישע גלויבען. די שונאי ישראל ווילען פערניכטען די
אידישע נשמה. אזוי שרייבט איהם א פריינד, א כהן, פון
דער משמורה פון יהוירים וואס איז יעצט אין ירושלים).

מתתיהו (מיט א קרעכץ צו זיינע קינדער):

אוי, מיינע ליעבע קינדער!

אוי, מיר זיינען ווי-רינדער,

אויף הפקר ביי די גרעקען געווארען!

ווי שעפסען געקוילעט און געשוירען!

(זיפצט און וויינט).

שמעון הטרם:

יא, ליעבער מייערער, הייליגער פאטער,

אנמיוכום האט א הארץ פון א מאמע!

ער האט גע'שוהט'ען חנה'ס זיעבען קינדער
פונקט ווי מען שלאכטעט שעפסען. אדער רינדער!
(מתתיהו קרעכצט).

יונתן:

אה, געדענקסטו, מאמע, דעם אלטען אליעזר,
דעם אלטען תלמיד חכם, מיט די אויגען גלעזער? !
מען האט איהם דער'הרג'עט, ווייל ער האט קיין
חזיר ניט געגעסען
אה, גאט אין הימעל! זאג מיר מאמע, צו קאן מען
דאס פארגעסען?
(מתתיהו וויינט).

יהודה המכבי:

שולדיג אין דעם זיינען אויך אידישע פערפיהרער
די העלעניסטען, וואס מסר'ן די מארטירער!
אה, פאטער, פאר אונזער תורה, די אידישע נשמה,
דארפען מיר קעמפען אן מורא, אום צו נעמען נקמה!

אלעזר החורני:

מאמע זיסער! וואס פאר א ווירדע האט מיין לעבען
אלס אונטערטאן פון גוים? ! לאמיר אלע שטרעבען
צו פערקויפען אונזער לעבען זעהר טהייער,
אום די וואס וועלען בלייבען זאלען זיין פרייער!

יוחנן:

די קדושים, מארטירער, זיינען ניט קיין קנעכט!
אבער איך דענק דאס עס וועט זיין זעהר שלעכט
פון אונזער זייט צו שטארבען אן קאמף, אן מלחמה,
לאמיר קעמפען און נעהמען ביטערע נקמה!

(מתתיהו ווערט בעגייסטערט. ער הערט אויף צו וויי-
נען. שמעהט אויף פון זיין שמוהל מיט גלענצענדע, פייער-
דיג-ברענענדיגע אויגען וואס גלאנצען מיט'ן גלאנץ פון
דורשט נאך נקמה און ליעבע צו גאט און צו דער תורה.)

מתתיהו:

יא, דאס בלומ פון פנחס האט שוין אין מיר ערוואכט!
קנאת ה' צבאות רופט מיר צום שלאכט!
יא, מיינע טייערע קינדער, איהר האט רעכט!
אייערע געדאנקען זיינען גאר ניט שלעכט!

מיר מוזען קעמפען פאר אונזער תורה!
חוצ דעם בורא, דארפען מיר מורא
גאר ניט האבען פאר קיינעם!
איך רוף צו יעדען איינעם:
צו נעהמען ווידער אין האנד, דוד המלך'ס שווערד
און קעמפען פאר דעם בעשעפער פון הימעל און ערד!

אלע קינדער אין כאר:

ל"ה הישועה!
הידד! תקיעה, תרועה!
אה, לאנג לעבען זאל אונזער פאטער!
טויט צו אנמיוכום דעם מאטער!
אה, לאנג לעבען זאל אונזער פאטער!

(דער פארהאנג פאלט).

(צווייטע סצענע)

אַרט: דאָס דאָרף מוֹדִיעִים, אין הויז פון מתתיהו.
(פון די פעלדער פון מוֹדִיעִים הערט זיך אַ מרומפיי-
סער פון מרומפייטען און דער רויש פון מאַרשירענדע
סאַלדאַטען. מתתיהו גורט אָן זיין שווערד אונטער זיינע
לאנגע בגדי כהונה. די פינף זיהן מהוען דאָס זעלבע און
גורמען אָן זייערע שווערדען אונטער זייערע קליידער).

(פערזאָנען: אפעלעס — אַ גריכישער קאמאַנדיר, גריכישע
סאַלדאַטען, מתתיהו הכהן און זיינע פינף זיהן, און די אידען
פון מוֹדִיעִים. בוגדיאל הבוגד.)

מתתיהו:

פערלאָזט זיך אויף גאָט, מיינע לייעכע קינדער!
גאָט וועט אונזערע שמערצען מאַכען לינדער,
דינע שווערד איז אַ שווערד פאַר גאָט אַצינדער!

(אַ רעגִימענט גריכישע סאַלדאַטען מאַרשען אַריין
אין מוֹדִיעִים מיט זייער פאַלקאָוויק, קאמאַנדיר אָן דער
שפיצע. די השמונאים בעאַכטען פון ווייטענס יעדע
בעוועגונג פון דאָס גריכישע מיליטער).

אַפּעלעס: (דער גריכישער קאמאַנדיר):

דער איד איז אַ פייגלינג! ער האָט דאָך נישט קיין
מאַכט.

מיר וועלען זיי מאַכען פאַר גרעקען איבער נאַכט!
ברענגט דעם חזיר! אַ מזבח מאַכט
צו צעאָס אונזער גאָט, אָהן אַ שלאַכט!
מיינע העלדישע זעלנער! שמעלט זיך אויס אין
שורה צו פיער!

צו פיער!

אידען פון מוֹדִיעִים! איך בין אפעלעס דער
קאמאַנדיר!

(די אידען פון מוֹדִיעִים שמעהען און שווייגען).

אַפּעלעס:

איך וועל אַוועקגעהן צום כהן פון דינען אָרט
וועלכער וואוינט מיט זיינע קינדער אויף דער באַרג
דאָרט,

און איך וועל איהם דעם קעניג'ס בעפעהל פאַרלעזען.
עס וועט זיין אַ גרינגע אַרבייט, ווי געוועזען
איז דאָס מיט אַנדערע אידען!
איך וועל ריידען מיט איהם פריעדען!

(אַפעלעס געהט אַוועק צום כהן. ער קלאַפט אין
מהיר).

מתתיהו:

זאָג, ווער איז דאָס דאָרט?

אַפּעלעס:

שלום, איז מיין וואָרט!

מתתיהו:

ביטע, קומט אַריין.

אַפּעלעס: (קומט אַריין, פערנייגט זיך און זאָגט):

איך בין אַפעלעס.
פון אינזעל העלעס,
גריכישער קאמאַנדיר
איך קום בעזוכען דיר!

מתתיהו:

ווערטהער הער, אויב דו ביז אַ פריעדענס גאַסט.
ביזטו מיר ווילקאָמען און נישט קיין לאַסט
די אידען האַבען אימער לייעב אַ גאַסט!

אַפּעלעס:

ווירדיגער פאַרשמעהער פון מוֹדִיעִים'ס אידען!
אין דעם נאַמען פון קעניג ווינש איך דיר פריעדען,
און איך בין צו דיר כהן, אין דיין חוץ אַריין

דיר בעטען א קרבן צו ברענגען. איך לאד איין
דעם כהן צו קומען צום מזבח גלייך
און דער קעניג וועט דיר דערפאר מאכען רייך!

מתת יהו:

דיין איינלאדונג איז אנגענומען!
איך וועל באלד צום מזבח קומען!

אפעלעם:

איך דאנק דיר, כהן, פארשטעהער פון די אידען!
איך בין מיט דיין אנטווארט זעהר גוט צופריעדען!
עהרע צו אונז קלוגען כהן אן אלטען
דו האסט א קלוגען, קלארען שכל, א קאלטען...
(אפעלעם פארנייגט זיך און געהט אוועק צום מזבח).

מתת יהו (צו זיינע קינדער):

גרייט זיך צו מיינע קינדער, יעדער מיט זיין שווערד,
גרייט אייך אן א פרייע פאָהן, מיט עטליכע פערד!
דערווייל לאמיר האנדלען ווי דיפלאמאטען,
ווארט אויף מיין סיגנאל צו שלאכטען די סאלדאטען!

יהודה המכבי:

ליעכער פאטער! מיר זיינען גרייט! איהר
חשמונאים, ברידער הערט!
אפעלעם מוז שטארבען און זיין מזבח מוז ווערען
צושטערט!

(אפעלעם מיט זיינע סאלדאטען ברענגען אלע אידען
פון מדיעם צום מזבח, וואס זיי האבען אויסגעבויט אין
מיטען דארף, און זיי ווארטען אלע אויף מתתיהו
החשמונאי. מתתיהו מיט די קינדער קומען אן).

אפעלעם:

זיי מיר געגריסט מתתיהו, דו אלטער כהן!
אט אזוי וועסטו רעמען די אידען פון וועהען
און אומזיסטע יסורים מיט צרות און ליידען!
זיי מקריב דעם חזיר און איהר וועט לעבען אין
פריידען!

מתת יהו:

איך בין א כהן צום אויבערשטען גאט!
איך, חשמונאי פאלג נאך גאט'ס געבאט.
דעם געבאט פון גאט פון הימעל און ערד
און מיר שרעקען זיך נאך ניט פאר דיין שווערד!
מעגען אלע פעלקער פאר אייך זיך שרעקען,
כדי אייער כעס ניט ערוועקען,
אבער איך מיט מיינע העלדען-קינדער
וועלען בלייבען אידען אויך אצינדער!

בוגדיאל (א אידישער העלעניסט, געהט צו צום
מזבח און רופט אויס):

אפעלעם! גרויסער גענעראל!
עס איז דאך באוואוסט איבעראל!
דעם קעניג'ס בעפעהל, דאס מיר מוזען גרעקען זיין
דערום וועל איך יעצט דעם חזיר דא מקריב זיין!
(בוגדיאל בויגט זיך אן צום מזבח).

(מתתיהו מיט געטליכען צאָרן ציהט ארום זיין בלוי-
זע שווערד פון אונזער זיינע קליידער, שטעכט אריין זיין
שווערד אין הארצען פון בוגדיאל'ן און שרייט אויס ווא
א לייב):

דו מעגשליכער חזיר! פגר מיט אלע חזירים!
טויט צו אלע בוגדים און די גריכישע חברים!
חשמונאים קינדער! מיינע העלדישע גבורים
קינדער!

די צייט פון אידישער פרייהייט איז שוין געקומען
אצינדער!

(אלע פינג זיהן מיט די אידישע יונגע לייט פון דעם
דארף מדיעם ווארפען זיך אויף די גריכען מיט העלדישען
פייער פון נקמה און מתתיהו קאמאנדירט. — דער פאָר-
האנג פאלט און די שלאכט געהט אן הינטער די קוליסען).

מתתיהו:

שלאַכטעט די חורים — די יונים!
אלע יונים האָבען איין פנים!
קעמפט, חסידים, כהנים און רבנים!

(די אידען קעמפפֿען און שרייען:)

פאר אונזער גאָט, פאר אונזער גלויבען
האָבען מיר די פאָהן אויפֿגעהויבען!
פאר אונזער גאָט! פאר אונזער תורה!
מיר האָבען פאר קיינעם קיין מורא!

(די אידען בעזיעגען די גרעכען).

(עס הערט זיך די שטימע פון יהודה המכבי אין
שטורם פון קאמפֿף).

יהודה המכבי:

אַט אַזוי, ברידער! לינקס, רעכט!
קוילעט, הרג'עט, ברעכט, שוּחט, שמעכט!
נעהמט זיי אַרום פון אלע זייטען!
אַה, מיר זיינען שוין יעצט ווי לייטען!
ניט בלייבען פון די יונים זאָל קיינער!
אַפֿעלעס, קעמפֿף עהרליך איינער אויף איינער!
דער בית-המקדש וועט שוין ווערען ריינער!
נימאָ קיין אַנדער גאָט! גאָט אַיז נאָר איינער!
שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!

דער פאָרהאַנג ציהט זיך אַרויף און מען זעהט ווי
יהודה וואַרפט זיך אויף אַפֿעלעס'ען און בעזיעגט
איהם אין קאַמף. די גריכישע סאַלדאַטען ליגען טויט אַרום
דעם מזבח). — יהודה המכבי וויקעלט פאַנאַנדער אַ אידי-
שען פלעג פון ווייס און בלוי מיט דער אויפֿשריפט „מכבי“
און שרייט אויס מיט עקסטאַז:

מי כמוך באלים ה'!

אַלע אידען זיינגען אין כאָר:
הורא, הורא פאר אונזער גרויסען העלד!
יהודה מכבי ווי אַ לייב אויף דעם פעלד!
הורא פאר דעם רעטער פון ישראל'ס געצעלט!
הורא פאר דעם גרעסטען העלד אויף דער וועלט!
אַן ענדע איז געקומען צו קלאַגען און וועהען,
הורא, הורא, פאר מתתיהו אונזער כהן!
מיר וועלען ווידער בויען אַקערען און זייהען,
און די מאַסע מיט די קינדער וועלען זיך פרעהען!

מתתיהו (זינגט):

יה אלי
גואלי!
מצילי!
ברך עמלי!
היה גואלי!
יה, אל, חי, לי, לי!

די אידען אין כאָר:

הורא, פאר אונזער גאָט!
הורא, הורא, פאר גאָט'ס געבאָט!
יֵא, יֵא, דער איד האָט אַ גאָט!
יֵא, יֵא, דער גרעק איז צו שפּאַט!
יֵא, יֵא, דער איד האָט אַ גאָט!

מתתיהו (זינגט):

נשיר נא לכבוד התורה
המלאה שמחה ואורה!

די אידען אין כאָר:

יֵא, יֵא, דער איד האָט אַ תורה!
יֵא, יֵא, דער איד האָט קיין מורא!
הורא, הורא פאר אונזער תורה!
מיר האָבען פאר קיינעם קיין מורא
נאָר פאר אונזער גאָט, אונזער בורא!

(דער פאָרהאַנג פאַלט)

(דריטע סצענע)

(צייט — 3595 לבריאת העולם)

(ירושלים. — יהודה המכבי האלט א רעדע ביי חנוכה המזבח אין דער עזרה פון בית המקדש. אידען שמענהען בעוואפענט און זינגען הלל. דאן נאך זאגען הלל, האלט יהודה המכבי זיין גלענצענדע רעדע דעם אכטען טאג):

מיינע מהייערע ברידער אידען!
אלס כהן בענש איך אייך מיט פריעדען!
פאר זיין טויט האט מיין פאטער געזאגט: דו יהודה,
פיהר דיינע ברידער אין קאמף פאר תורה ותעודה!
און מיט גאט'ס הילף האבען מיר בעזיגעט לויזאם
און די גענעראלען ניקנור גארגיאס.
אפאלאניוס
און דימיתריוס
און פיעלע אנדערע גענעראלען
זיינען אויך פאר אונזער גאט געפאלען!
פיעלע פעלקער האבען רעוואלטירט
דער איד האט זיי שוין ציוויליזירט.
דער שונא איז נאך מאכיליזירט,
דאך האב איך אייך צום בית המקדש געפיהרט.
דעם מזבח האט איהר בענייעט און פערריכט.
אידען זיינען אמת'ע אידען געבליבען
און די העלעניסטען האבען מיר פערטריבען.
אידען! זאגט הלל מיט'ן פולען מויל!
מיר האבען דאך געפונען הייליגען אויל
פער'התמ'עט מיט דעם כהן גדול'ס חתימה
א קליין קריגעלע! זעהט דאס פון דער בימה!
און מיט גאט'ס נס האט עס געברענגט אכט טעג!
גאט וועט זיין מיט אונז אויף דעם פיינד'ס געיעג!
דערום ערקלעהר איך חנוכה אכט טעג,
אלס א יום טוב פון די ליכטעלאך

און דערצעהלט שעהנע געשיכטעלאך
פון דעם יום טוב פון די ליכטעלאך
אויף דור דורות צו די קינדערלאך!
צינדט אן די חנוכה ליכטעלאך! ...

(אינגלאך און מיידלאך בעשימען יהודה המכבי מיט בלומען און זינגען אין כאר):
די ליכטעלאך, די ליכטעלאך,
זיי דערצעהלען געשיכטעלאך!
עס פלאקערען די ליכטעלאך,
אין די שעהנע אויגעלאך
פון אידישע פויגעלאך,
פון משה'לאך
און יאנקעלאך,
פון שרה'לאך
און רבקה'לאך.
שעהנע אידישע מיידעלאך
מיט צניעות'דיגע קליידעלאך
וואס שפיעלען זיך אין דריידעלאך!

(מען בענשט חנוכה ליכט)

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו להדליק נר של חנוכה!
ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו,
בימים ההם בזמן הזה. הנרות הללו וכ"ו.

מעוז צור ישועתי.	יונים נקבצו עלי
לך נאה לשבת.	אזי בימי חשמנים.
הכון בית תפילתי	ופרצו חומות מגדלי
ושם תודה נזבת.	ושמאו כל השמנים.
לעת תכין מטבח	ומנותר קנקנים
מצר המנבת.	נעשה נס לשושנים.
אז אגמור בשיר מזמור	בני בינה
חנוכה המזבח:	ימי שמונה
	קבעו שיר ורננים:

דיזע דראמעס זיינען דורכגעפירט געווארען
מיט דעם גרעסטען ערפאלג אונטער דער
מענדזשמענט און רעזשי פון פ. גייסער.

